

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszűtűrtűkűn.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A házalók.

Nem azokról a házalókról zeng most az ének, a kiket az egészséges néphumor találóan „vigéceknek” szokott nevezni és a kik a közismert fekete táska-val a honuk alatt szokták bejární a kereskedőket, iparosokat és magánházakat, hogy megtanult bőbeszédűségűkkel magasztalgassák az elárúsításra reájuk bizott portékájukat. — Ezeknek ez hivatásuk, kenyérkeresetűk és bizony épen nem irigylendő verejtékes küzdelműk a mindennapi élet nehéz harcában.

Azokról a házalókról vagy mondjuk népiesen „vigécekről” essék most itt a szó, a kik hetek óta járkák be a várost, kilincselnek házról-házra, hogy magukat a város által hirdetett betöltendő tisztí állások valamelyikére ajánlássák és ritkán járnak egyetűl, hanem valamelyik rokon, jóbarát vagy jóakaró protektor kíséretében kérik: a kegyes támogatást, vagy előlegezett szavazatot, melylyel maguknak megválasztásukat ohajtják biztosítani.

Hiszen tagadhatatlan, hogy a mai viszonyok mellett nehéz a megélhetés; sok az ember, kevés a foka; állami, megyei, városi és magánhivatalok, úgy meg vannak tömve az évek óta dűhögő protekció alakjaival, hogy egy véletlenül támadó üresedésre tömegesen jelentkeznek a régen várakozó pályázók; de elérkezett volna már talán annak is az ideje, hogy az állások betöltésénél ne a protekció, hanem az egyén képzettsége, megbízhatósága és jellemsszilárdsága legyen első sorban mérv- és irányadó.

Mi el tudjuk képzelni, hogy arra az egyénre, aki értékének és tudásának becsét érzi, mily lealázó lehet, önértetének feláldozásával, végig jární, végig házalni mindazon polgárait városunknak, a kiknek szavazata neki esetleg a jól megérdemelt állást vagy hivatalt biztosítja és lám a legönérzetesebb, legképzettebb elemek is kénytelenek ezt a lealázó kálváriát végig jární, mert ezt egy régi, elavult és rossz szokás, különösen pedig a választók hamis híusága, éveken át így követelte.

Ez a szokás rossz, ez a szokás ósdi, ez a szokás csak a régi protekciós rendszer elavult

maradványa, melylyel most már egyszersmindenkorra szakítanunk kell, mert a milyen lealázó az ajánlkozókra, épen olyan kellemetlen és kényes azokra nézve is, kiknek pártfogását alázattal kérik; kényes azért, mert a legkevesebb emberben van meg az erkölcsi bátorság, szavazatát a kérelmezőtől egyenesen megtagadni; kellemetlen azért, mert megköti a szavazati joggal bíró polgárok egyéni meggyőződését, sőt mondhatjuk egyéni szabadságát is, mert ha már egyszer pártfogásunkat megígértűk, ezzel lekötöttűk szavazatunkat is; kellemetlen pedig másrészt azért, mert a sok kilincselő házaló között vannak olyanok is, a kik inkább a protektorok befolyására és társadalmi állására támaszkodnak, mert tudják, érzik, hogy saját erejűkből, hiányos képzettségűkkel, egyedűl meg nem állhatnak.

Tudjuk, hogy az igazság mindig keserű, mindig fájó, de az nem riaszthat bennűket vissza azon kijelentéstől, hogy miezt a nagy hajszát — fárasztó versenyt, — pályázat alá bocsátott állások elnyeréséért, lealázónak, helytelennek, sőt a közérdekre veszélyesnek is nyilvánítjuk. Ha a pályázó tudatában van annak, hogy egyéni tulajdonságai, képességei, jelleme a pályázat feltételeinek megfelel, akkor biztos lehet abban, hogy a közbizalom, protekció nélkül is felé fordul és akkor imponáló önérzete is megmentheti attól, hogy a házaló Golgotháját végig járja.

Viszont a városi bizottsági tagoknak a lelkére kell kötnűnk, hogy minden rokoni és baráti rokonszenvről le kell mondaníok, mikor a közérdek, a közjó, a város fejlődése és haladása, teljes elfogulatlanságra, és a lelkiismeretes polgári kötelesség teljesítésére szólítja őket.

Néműljön el hát a rokoni és baráti szózat, néműljön el a protekció és győzzön minden vonalon: az érdem, a tudás, a rátermettség és a becsületes jellem!

Deréki Antal.

A politikai helyzetről.

Kossuth Ferenc levele. A függetlenségi párt elnöke a párt szervezkedő mozgalmával összefűgűen, a következű levelet küldte szét, bizalmasan a párt tagjainak:

Tisztelt barátom!

Elkerűlhetetlenűl szükséges, hogy kerűletedben előmozdítsad pártunk állandó szervezetének fentartását és hogy a megyédbeli többi függetlenségi képviselűvel hozzájáruljal a megyei függetlenségi párt szervezetének fentartásához és terjesztéséhez. Ha kerűletedben vagy megyédben illetékelen beavatkozások történnek a függetlenségi párt érvényesűlésével szemben, légy szíves ezekről a párt központi elnökségét (illetve engemet) értesíteni. Mert a függetlenségi párt lévén most a képviselűház többsége, melyre a kormány szükségsszerűleg támaszkodik, a kormány semmi esetre sem helyeselheti, ha a periferiakon egyes közgei a kormányt támogató többség ellen cselekszenek. Egyébiránt a belűgyminiszter pártatlanságra intette a kormány közgeit és e pártatlanság képezi az illetők kötelességét.

Leverűsebben kell nekűd és egész megyéd függetlenségi pártjának odahatni, hogy a törvényhatósági választásoknál a függetlenségi párt függetlenségi jelűltekűt állítson s ezeket válassza meg bizottsági tagoknak; e cél elértesére közre kell működni az illetű megye összes függetlenségi képviselűinek, helybeli elnökeinek és pártközgeinek és közre kell működni a szomszédos megyéknek is úgy, hogy szűnjék meg a visszasság, hogy függetlenségi vármegyék és városok bizottságainak többsége más párthoz tartozó legyen. Légy szíves saját kerűletedre nézve mennél előbb bekűldeni nekem, mint elnöknek a kerűletedben létezű függetlenségi körűk névsorát és lakcímét, továbbá a kerűletben szervezett pártunk tisztikarának névsorát és lakcímét. Elnűkileg kérek és elvárom, hogy a fentebbieknek eleget tēssz.

Tisztelű barátod

Kossuth, elnök.

A kultusztaarca tárgyalásának alkalmából Apponyi Albert közoktatásűgyi miniszter nagyszabásű beszédét, mely két óráig tartott, az egész Ház zajos éljenzések között hallgatta végig. A tanítók fizetésének felemelését már július hóban életbeléptetik, négyezer új tanítói állást terveznek és minden vonalon intézkedés történik a közművelűdés és művészet emelésére és terjesztésére.

Ő felségű és udvara még mindig budavári díszes palotájában, hű magyar népének körűben idűzik és mi

nemi büszkeségűl látjuk és tapasztaljuk, hogy most a viszony király és nemzet közt sokkal melegebb, hogy úgy mondjuk sokkal közvetlenebb is: ünnepűlt ünnepűl követ és a legűsű magyar ember egyűtt volt nemzetűvel a „szép művészetek, műzetűmanák” és az „Ándrássy szobor” leleplezésénél, valamint a „Szent István Bazilika” zárkűletételénél is; ott voltak a kir. hercegek, hercegnűk, az udvar, a diplomáciai kar, az egész nemzet és a nagyűnnepűségek fényűben, mámorában, senki se vette észre, hogy a magyar korona jövűdű várományosa, a pragmatika sankcio alapján Magyarorszáგ leendű király, Ferencz Ferdinánd főherceg nem méltatott bennűnkűt a magas megűjelenésűre; elkerűlte ez talán még a sajtű figűlmet is, mert sehol sem tűnt fel, egyedűl mi látunk benne rossz jelenséget a jövűre nézve.

Az általános választási törvényjavaslat Ausztriában a főrendek bizottságában 14 szavazattal 4 ellen megbukott és az nemcsak esetleges kormányválságnak, de parlamenti válságnak is lehet előidűzűje, mert bizonyosra vehetű, hogy a bizottság határozatát a főrendiházban is helyben fogják hagyní. Ez előjele annak, hogy ez a kényes kérdés, a mi parlamentűnkűben sem fog simán lefolyní, pedig a mostani kormánynak ez lesz az első döntű csatája, melyet megűvívni, a nemzettel szemben határozott kötelezettségűnek váltalt.

Mint előre jelezűtűk Wekerle miniszterelnűkű csakűgyan benűyűjtotta a „Ház”-hoz az indennitási javaslatot és pedig mivel a delegációk sem fejezhették még be tárgyalásait, a kormány az indennitást a közűsűgyi költségekűre is kéri kiterjeszteni, ezzel érvénűyre jut a függetlenségi párt azon álláspontja, hogy a delegáció — mint a Ház egyik bizottsága, — indennitást nem kérhet.

A függetlenségi párt e hó 12-én tartott értekezletén megeűjtette az alelnűkűkűre vonatkozű szavazást, alelnűkűkű: Hoitsy Pált, Tűth Jánost, Barabás Bélát és Ugron Gábort; ügyvezetű alelnűkűkű Batthyány Tivadart választották meg. — Ezután Szatmári Műr szólalt fel és hivatkozva Baross Jánosnak a képviselűházban törtűnt beszédűre, előadta, hogy a hitbizomány kérdését a pártban is fel akarja vetni. Felszólalását zajos jelenségek követték, mert a kérdést sem aktuálisnak, sem a

pártértekezlet elé valónak nem találták. Polónyi és Apponyi szintén kijelentették, hogy a hitbizományoknak soha sem lesznek hivei.

Zárszó:

„a városfalvi közbirtokosság erdeje” című cikkemhez.

A „Szekely-Udvarhely” folyó évi 84-ik számában fenti cím alatt irt cikkemben tett állításaimat Péter Sándor városfalvi lelkész ugyanezen lap f. évi 90., 91. és 92-ik számában megdönteni igyekszik s szerinte meg is döntötte és ennek kapcsán több oly városfalvi ügyről tesz említést, a melyeknek miben állásáról úgy őt, mint a nagy közönséget a mely esetleg figyelemmel kísérte e közleményeket, fel kell világosítsam s bár okmányokra is hivatkozik, mégis mindazon állításaimat, a melyeket a 84-ik számban tettem, fenntartom, tagadván, hogy értesüléseimet egyirányból — s a mint Péter Sándor sejti — bemondásokból merítettem volna.

A mit irtam, azokat okmányok és személyes impresszióm alapján irtam s most is csak azt mondom, hogy a tiszta valóságot adtam elő.

Magánérdeket soha nem szolgáltam, „azt hallottam”, „azt mondták”, „ugy tudom” szavaknak soha fel nem ültem, így akár szóval, akár írásban tett kijelentéseimért helyt állok s bizonyítani fogok én is, ha Péter Sándor ezt kívánja és bizonyítani fogok még akkor is, ha bizonyítékaimmal az ő igazát kell megsemmisítenem, de hát a bizonyítás elől ki nem térhetek.

Lássuk legelőbb is a Kénosi-féle birtok ügyét.

Erre nézve tett állításomat most is fenntartom, azon kijelentéssel, hogy a Péter Sándor által hivatkozott „örökös szerződés” egy papíron meglevő, azonban érvénybe soha nem lépett és megsemmisült okmány s mint ilyent bizonyítéknak el nem fogadhatom.

Bár a végeredmény az, hogy a Kénosi-féle birtoknak a közbirtokosság tulajdonába kellett volna menjen s ebben Péter Sándorral teljesen egy véleményen vagyok én is és más véleményen soha nem voltam, sőt elítéltem előző cikkemben, hogy nem így történt — az okát is kifejtettem és szinte felesleges és mellékes azon vitatkozni, hogy Jakab Gyula előbb megvette-e azt, vagy sem, de hogy kimutassam a Péter Sándor „megdöntöttem” állítására, miszerint adataimat biztos helyről szereztem be s nem egyoldalúan bírálok el az ügyet és nem csak azokat az okmányokat használom fel állításaim bizonyítására, a melyek az én szempontomból előnyösek — bebizonyítom, hogy az általa hivatkozott örökös csereszerződés: semmis.

Péter Sándor — felteszem szándékosan — hogy saját magát meg ne cáfolja, csak egy „örökös csereszerződést” közöl, a mely látszólag alkalmas arra, hogy a nagyközönséggel elhitesse, miszerint neki mégis igaza van, de azt a szerződést, a melylyel Jakab Gyula megveszi a Kénosi-féle birtokot s a mely a csereszerződésnek alapját kellett képezze, azt nem merte közölni.

Pedig alig hiszem, hogy ne látta volna?

És ha látta, meggyőződhetett volna arról, hogy Kénosi és Jakab Gyula között csak egy „ideiglenes” szerződés jött létre s mivel e helyett rendes adásvévi szerződés mai napig sem lett — a Jakab Gyula javára — kiállítva, így az ideiglenes szerződésre épített örökös csereszerződés maga magától megsemmisül, illetve érvénytelen mindaddig, a mig arról rendes szerződés ki nem állíttatik.

S mivel pedig Kénosi később ugyanazon birtokról rendes adás-

vévi szerződést a „103 ak.”-nak és nem Jakab Gyulának adott, ebből önként következik, hogy az ideiglenes szerződés Kénosi Béla és Jakab Gyula között megsemmisült s az által megsemmisült az erre épített és Péter Sándor által hivatkozott örökös csereszerződés is.

De tekintse csak meg bárki, hogy a Péter Sándor által hivatkozott csereszerződésben említett városfalvi 2224 és 235 sz. tjkvekben Jakab Gyula volt-e valaha tkv. tulajdonos?

És ha nem volt s ezt is mint tiszta valóságot állítom, hogy cserélhet-e el ezzel a közbirtokosság erdeje fajt?

Hisz eladni, vagy cserébe adni, csak azt lehet, a mi sajátunk.

(Folyt. köv.)

A nőegyesületi teaestély eredménye.

A dec. 8-án tartott estély lefolyásáról a mult számunkban közöltek utáé, a következőkben emlékezünk meg:

Ha bár szép közönség gyűlt össze a „Budapest” nagytermében, az anyagi siker mégis a mult évi mögött maradt.

Az elnökség és a rendezők most is minden lehetőet megtettek, sőt a rendező elnökne egészségét is kockáztatta, csak hogy az eredmény kielégítő legyen.

Az adomány-gyűjtők buzgó fáradozásait most is kellő siker koronázta.

Az elárusító asszonyok és leányok most is szép összegekkel számoltak be.

A gazdasszonyok és a terített asztaloknál forgolódo leányok most is előzékenyek és kedvesek voltak, éppen úgy, mint máskor.

A világposta szorgosan működött; sok virág és juksz tárgy kelt el; mindvégig jó kedv volt, csupán az anyagi siker nem mérközhetett a mult évivel.

Ennek oka pedig, hogy a közönség egyrésze a véletlenül közbe jött akadályok, családi körülmények és talán a fényűzés és nagy drágaság miatt is távol maradt.

Ennek dacára az anyagi siker is kielégítőnek mondható.

Épen ezért legyen hálás köszönet és elismerés mindazoknak, akiknek részük volt a rendezésben.

Felülfizettek: Ugron Ákos 20 K, Fekete Manó 10 K, Dr Damokos Andor és Dr Horváth Károly 8—8 K, Heitz Frigyes, özv. Doros Györgyné 5—5 K, Persián János 4 K, Biró Áron, Vajda Lajos, Rösler Károly, Lajos Jánosné és Dr Sebessi János 3—3 K, Ferenczi János, Simó Mátyás, Felszeghi István és Dr Daróczi Ignác 2—2 K, özv. Török Pálné, Hargita Nándor, Ferenczi Béla, Reichel Alfréd, Török Zsigmond, Br. Apor Péter, Szabó György, Dubcinczki N., Szarvas Arnold, Radó Simon, Dr Valentsik Ferenc, Sükösd Miklós, Schott Nándor, Szobotka Rózsa, Spanili Oszkár, Falenböch N., Badeszkó Péter és Fing N. 1—1 K-át. Összesen: 101 korona.

Étel- és italneműeket adtak: Biró Áronné 1 kappan, 1 kenyér, özv. Rápolthy Domokosné 1 kosár alma, Tamás Balázs rum és thea, Demény Ferencné 5 kenyér, Szabó Istvánné 5 kenyér, Gyarmathy Ákos 3 üveg pezsgő, Sándor Istvánné 1 pulyka és 2 üveg kompót, Szakács Józsefné 1 tál tészta, Szentpáli Zsigmondné 6 üveg bor, Márk testvérek konyak és karlsbadi sütemény, özv. Pálffy Ferencné 1 kosár alma, Riemer Gusztávné 50 üveg borviz, Hart Anna 2 kenyér és parizer.

Előfizetési felhívás.

A küszöbön álló új esztendőben lapunk a XIII. évfolyamába lép; nagy idő ez egy hirlap életében és jele annak, hogy a közügyeket ön-

zetlenül, pártatlanul szolgálva, betöltötte hivatását, midőn a korral és új törekvéseivel egyenlő lépést tartva, ki tudta magának vivni a közönség állandó érdeklődését, bizalmát és támogatását.

Hogy azt a jövőben még inkább megszilárdíthassuk, megizmosodva és megerősödve lépünk át az új évfolyamba; eddig vallott függetlenségi és 48-as programunkhoz ezentúl is rendületlenül hűvek maradunk; az országos politikának bennünket közelebbről érintő kérdéseiben, nemcsak belső munkatársaink foglalják le a tért, de több jeles, országghirű publicistától is kaptunk már szíves ígéretet, hogy lapunkat politikai vezércikkeikkel támogatni fogják.

A társadalom nagyon is meglazult kapcsait igyekezni fogunk egymáshoz közelebb juttatni, szorosabbra fűzni; különösen figyelmet fordítunk városunk és községeink közügyeire, közmívelődési, egészségügyi és szépirodalmi intézményeinek fejlődésére és korszerű haladására; ezek mellett állandó érdeklődéssel kísérjük a tanügyet és főleg az ipar és kereskedelem fejlesztésére vonatkozó minden mozgalmat a legmelegebben támogatunk. Hogy e kitűzött nehéz feladatunknak megfelelhessünk és az olvasó közönség minden jogos igényét kielégíthessük, lapunk főszerkesztője mellé lekötöttük Deréki Antal elismert író, kinek munkálkodásáról már rövid íttéle alatt is közönségünknek alkalma lehetett véleményt alkotni; Fülei-Szántó Lajos, a jeles poéta, ezutánra is disze marad lapunknak; összeköttetésünk a fővárossal és az egész Székelyfölddel pedig azon helyzetbe juttat, hogy olvasóinknak mindig és mindenben pontos tájékozást nyújthassunk.

Lapunk ezután is hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap jelenik meg.

Előfizetési áraink a lap honlapján olvashatók.

Az új előfizetés 1907. január 1-én veszi kezdetét.

Új előfizetőinknek, kedvezményül, az 1906. évi decemberi számokat díjtalanul küldjük meg, ha előfizetésüket most beküldik. A Budapesti Bazár című legkedveltebb divatlapot pedig 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérért kapják.

Bizalommal kérjük tehát nemcsak városunk, de megyénk t. közönségét is, kegyeskedjenek bennünket abban a hathatós, hazafias támogatásban részesíteni, mely egy lap fennállásának egyetlen biztosítéka, és melyre mi minden erőnkől méltóvá akarjuk magunkat tenni.

Hazafias tisztelettel

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Hihetetlen hírek.

MONDJÁK: hogy a villamvilágítást egy hang kivételével egyhangulag megszavazták;

mondják: hogy a csendőrségi laktanyába és a ... allomáshoz a telefont bevezették;

mondják: hogy a sikos járdákon eddig még senki se törte el a lábát;

mondják: hogy Ürmösi képkiallítását sokan látogatják, de képtelenek tartják, a mai szűk viszonyok mellett, képeket vásárolni;

mondják: hogy a város által hirdetett állásokra egy olyan pályázó is akadt, a ki nem tartotta szükségesnek protekcióért vigéckedni;

mondják: hogy a „Malom utcában” tekintettel nagy forgalmára, megkezdték már az aszfaltozást;

mondják: hogy az éjjel, az utcán egy eleven rendőrt is láttak;

mondják: hogy a város doboását, Kakasit, megfogják büntetni, mert a héjjasfalvi vásári hirdetést, nem elég hangosan kukorékolta ki.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— Képkiallítás a vármegyeházán.

Ürmösi festőművész, bár szerény keretben mutatja be nálunk tehetségének és szorgalmának gyümölcseit, mégis kiállított képeivel megragadja a figyelmet és tanúságot tesz nem mindennapi művészi képességeiről. A képek közül kiválik egy tárgyának jellemzettségével, mint a színek, a világítás és a thema eredetiségénél fogva „Az utolsó pihenés” és „A szentpáli tó” című festmény és főispán ur ő méltósága műzslésének dicséretére válik, midőn megvételre a művésznek e két legsikerültebb alkotását választotta. Különösen figyelemre méltók még a „Krisztus a keresztfán”, „A kaszás”, „Tél költészete és „Muzsa” műfestmények, míg az apróbb tájképek eredetiségükkel és közvetlenségükkel hatnak leginkább. A tárlatot eddig is sokan látogatták, de óhajtható volna, hogy a képeket jobban vásárolják és ezzel a jeles művész iránti elismerésüknek kifejezést is adnának.

— Megalakult képviselő. Székelyudvarhely város képviselőtestülete Dr Damokos Andor alispán elnöklése alatt tegnap délelőtt alakult meg. Az alispán úgy a választott, mint a virilis tagok névsorát felolvastatván, a képviselőtet megalakultnak jelentette ki.

— Az E. M. K. E. igazgató-választmánya e hó 12-én tartotta gróf Beldi Ákos elnöklése alatt havi rendes ülését Kolozsvárt. A főpénztáros jelentése szerint az egyesület mult havi forgalma 70.726 K 56 f., ebből készpénzbevétel 5828 K 31 f. — Összes vagyon nov. 30-án 3.082.955 K 60 f. A kolozsvári Március 15-iki Állandó Bizottság a 48—49-iki honvédek téli felsegélyezésére segélyt kér, melyre 100 korona megszavaztatott. Kuzskó István indítványára egy Kolozsvárt felállítandó honvéd menedékház eszméjét, az Emke erkölcseileg támogatja.

— Esküdtszéki elnökök. A marosvásárhelyi kir. tábla elnöke a jövő évre a helybeli kir. törvényszék esküdtbíróágához Dr Bodolla Gábor kir. törv. elnököt és László Domokos kir. táblai bírót jelölte ki esküdtszéki elnöknek, illetve helyettesnek.

— A Székely Szövetség központi vezetősége e hó 10-én tartotta ez évben utolsó gyűlését, Deák Lajos kir. tanácsos, elnök vezetésével. A Szövetség képviselőtében Budapesten a tagosítási és arányosítási ankéten László Gyula és Dr Sárkány Miklós vettek részt. Az ankéten sok felszólalás történt, melyek figyelembe vételével a székely szempontok is teljes mér-

tekben kielégítést nyertek. A gyűlés végén, egy kolozsvar—szászregeni vasuti összeköttetés létesítése ügyében, — láthatólag mezősegi és szász érdekeltség által kezdeményezett mozgalom kapcsán elhatározta a Szövetség, hogy a kolozsvar—marosvásárhely — székelyudvarhely — sepsiszentgyörgyi vasut ügyét újból felelevenítik s e kérdéshez Marosvásárhely és Marostordamegye közönségének érdeklődését is kikéri. Haraszi Sándor indítványára felhívja a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsát a székelyföldi nagyobb községek könyvtárakkal való támogatására.

— **Pénzügyi kinevezések.** A m. kir. pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Mátéffy Domokos itteni pénzügyi segédtitkár, pénzügyi titkárnak az itteni m. kir. pénzügyigazgatóságához és Vass Dénes itteni pénzügyi díjas számgyakornokot pénzügyi szám-tisztnek a miskolci m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez az ózdi járási főszolgabíró mellé való beosztással — ki nevezte. Mátéffy titkár előléptetését régen megérdemelte. Róla bátran elmondhatjuk, hogy nemcsak hivatalában, hanem a társadalom körében is megtalálta közhasznu szerepkörét. Szívesen üdvözljük előléptetése alkalmából!

— **Halálozás** Benczédi Gergely nyug. gimn. tanár és egyházi pénztárnok Kolozsvarra jobblétre szenderült és halálával nagy gyászba borította az unitárius egyházat, melynek egyik legerősebb erkölcsi oszlopa volt. 36 évi buzgó tanárkodása után 1902-ben nyugalomra vonult ugyan, de azután is, mint egyházi pénztárnok mulhatlan érdemeket szerzett magának egyháza életében. Emlékét nemcsak tenitványai, jóbarátai és ismerősei, de egyháza is kegyeletesen fogja megőrizni.

— **Áthelyezés.** Lapunkban már említettük, hogy Benkő Jakab pénzügyi számtisztet áthelyezték Csikszeredába. Most pótlólag közöljük, hogy az áthelyezés Benkő Jakab saját kérelmére történt.

— **A négyesületi választmány** f. évi dec. hó 16-án (vasárnap) délután 2 órakor a vármegyeház kistermében gyűlést tart, a melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgyak: Elszámolás a theatestély bevételeiről és kiadásairól. A függőben hagyott segélykérek tárgyalása. Jelentés a szegény tanulógyermek felruházásáról. A karácsoni segély kiosztás idejének kitűzése. A közgyűlés napjának megállapítása. Lehető indítványok.

— **Egyházi estély.** A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházköztség ma, dec. 16-án, d. u. 5 órakor az ev. ref. kollegium tornatermében tartja második egyházi estélyét, melynek tárgysorozata a következő: 1. Gyülekezet éneke. Mint a szép hives patakra. 2. Megnyitás. 3. Szaval: Nosz Lionka. 4. Felolvasást tart: Vári Albert unitárius lelkész. 5. Énekel harmónium kíséret mellett: Bod Etelka. 6. Mikes bucsuja. Irta Mezei Sándor, szavalja: Benedek Aladár, VIII. g. o. tanuló. 7. Zárszó. 8. Áld meg Isten... éneklő a gyülekezet. Az estélyre való belépés ingyenes, szíves adományok a szegény iskolás gyermekek karácsonyfájára szívesen fogadtatnak. Az estély rendezői: Szakács Károlyné és Vajda Ferencné.

— **Közgyűlés.** A székelyudvarhelyi ref. egyházköztség ma d. e. 11 órakor, a leányiskola termében, a harangozó lakás eladása és más telek vétele tárgyában közgyűlést tart. A tagok ezután is kéretnek a megjelenésre.

— **A fővárosi tudományos „Oránia” színház,** új világító géppel és felszereléssel, egészen új vonzó műsorával 1907. évi január hó 18, 19 és 20-ik napjain városunkban a „Budapest”-szálloda színháztermében tartja érdekes előadásait, melyekre előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Ritter Miklós** kitűnő hárfaművész családjával átutazólag néhány napig városunkban hangversenyezett és úgy az előadott magánhárfa és énekelőadások, valamint a szép összhanggal játszott többi számok is zajos tetszést arattak.

— **Az „Első Székely Baromfitegyesület”** folyó hó 18-án kedden d. u. fel két órakor a vármegyeház kistermében választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjait ez uton is meghívja: az elnökség.

— **A megkezdett Szent-Antal estélyek** úgy anyagilag, mint erkölcsileg, mintaszerűen sikerültek. Az első estélyt Gróf Mikes János nyitotta meg. Buzdítva a híveket a nemes cél további vitelére, rámutatott a sok szegény ember nyomorúságos életére, kik a társadalom könyörületére rá vannak szorulva. Aztán Papp Irma kedves éneke szórakoztatta a közönséget, melyet Sándorka zenekara nagytetszéssel kísért. Orbán Domokos az ő megszokott ügyességével szavalt. Embery Árpád főgimn. tanár tartott magasszárnyalásu beszédet. Szép zenével kötötte le a figyelmet Barsay Béla és Szabó Ernő, a melyet szintén Sándorka zenekara kísért. Végül Florián Mariska tanítónő „Dalt Románok” című költeményt remekül szavalt. Az első estély jövedelme 27 K volt. A második estélyen: Reiner Juliska szavalt ügyesen. Bokor Endre művésziessen hegedült két darabot. Helyesen énekeltek duettet Sándor Juliska és Kovács Erzsi, melyet Szabó Antal román. kath. kántor harmóniumon kísért. Alkalmoszerű felolvasást tartott Kovács Jenő főgimn. tanár. Végül Ferenczy Margit helyesen előadott szavalata nyerte meg a közönség tetszését, mit szünni nem akaró tapssal nyilvánított. A második esti bevétel 44 K 40 fill. mely a bizottság által választott hat rendezőnek azon meghagyással adatott át, hogy a szegényeknek fát vegyenek. Fogadják az adakozók a rendezők köszönetét azon kérés kíséretében, hogy továbbra is karolják fel meleg érdeklődéssel ez ügyet, hogy ne kelljen a szegényeknek fázni.

— **Az „Iparosok és iparos ifjak” Szabad Lyceumán** ma, (vasárnap) d. u. 2 órakor a román. kath. főgimn. disztermében Luckhaub Gyula román. kath. főgimnáziumi tanár tart előadást, a drótnélküli táviratozásról; mely alkalommal a Markoni-fele távirógépet is bemutatja.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete holnap (hétfőn) d. u. 3 órakor rendkívüli fontos tárggyakkal közgyűlést tart. Reméljük, hogy az összes tagok részt vesznek.

— **H.-szentmárton és vidéke ifjusága** 1906. dec. 27-én, az ev. ref. egyház javára, az iskola összes termében hangversennyel összekötött zártkörű kosaras táncvigalmat rendez.

dez. Belépti-jegy személyenként 1 K 60 fillér. Család-jegy 2 K 20 fillér. Kezdeté este 7 órakor.

— **Nyilvános köszönet.** A székelyudvarhelyi községi iskola szegénytanulóinak tanszerekkel való ellátása céljára, a beíratások alkalmával adakoztak: Rösler Károly 10 K. Varga Pál 10 f. Szakács Pál 2 K. Kovács Danielné 1 K. Fernengel Gyula 5 K. Kelemen Lajos 1 K, Barabás Béla 1 K, és egy rend fiu ruhát, Kassay F. Ákos 2 K, Kassay Sándor 1 K, Németh Albertné 4 K, Walter Vilmosné 1 K, Özv. Solymossy Jánosné 10 K, Büchler Gyula 2 K, Nosz Gusztáv 2 K, és Dr Solymossy Lajos 5 K. Ezen adományokért iskolaszékünk ez uton is hálás köszönetét fejezi ki, a nemesszivű adakozóknak. Dr Solymossy Lajos iszk. elnök Gyerkes Mihály iskolaszéki jegyző.

— **Tanulmány olajfestékek** az összes színáryalatokban Betegh Pál és Társa könyv-, papir-, író- és rajzszekereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt kaphatók.

— **A „Tuberkulózis”** című kitűnő szaklapnak decemberi füzeté, gazdag és kitűnő tartalommal most jelent meg; a lap előfizetési ára egy évre 1 korona; ez oly csekély ár, hogy a legszegényebb ember is könnyen megszerezheti. Az előfizetési díj Budapest VI., Andrassy-ut 46. I. emelet 10 sz. alá küldendő.

— **Cimeres névjegyek** rendes és dombornyomással, igen csinos kiállításban készülnek Betegh Pál és Társa könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt. Nagy választék előnyös árak, pontos kiszolgálás.

— **A jóból nem árt meg a sok,** példa rá az Első Alföldi Cognacgyár r. t. kecskeméti kitűnő barack krémje

— **Mindnyájunknak kell** néha egy erősítőser, mert a folytonos munka fárasztó. Kitűnő erősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió”, mely főleg csukamáj-olajból áll, csak hogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszerárban kapható.

— **A legújabb felfedezés** és a modern technika minden vívmányainak igénybe vételével kevés gyár dicsekedhetett. Ez azonban az Első Alföldi Cognacgyár R. T. érdeme, melynek gyári berendezése legmodernebb gyári intézményeink egyike. Erre pedig barack különlegességeinek készítésénél szüksége van.

— **A Dr Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller)** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 37 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkóránál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszér jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és tüvegekben: a 80 fillér, 1 K 40 f. és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(84. folytatás.)

Magánemberek szállítását, vitézsét az országgyűlés ismételtén az

illetők tetszésére bízta; de a szállást, kvártélyadást, vendégjogot a falu lakosai kötelességévé teszi. Mig a szászok és a máramarosiak panasza az országgyűlésen csaknem állandóan hangzanak a miatt, hogy magánosok és fejedelmi hírnökök folyvást zsarolják őket, zaklatják postalovakért és tartáspénzért, addig a Székelyföldön a 80-as években szóba sem kerül a postaszolgálat, mi annak bizonyosága, hogy e területen, mint véghelyen, ritkábban fordultak elő törvénytelenességek.

Hogy a fejedelemség megszűntével az után az idő után, mikor később az osztrák csapatok a Székelyföldön őrsgnek szálltak meg, magokat oda kvártélyozták, a székelység is e tekintetben mindennemű zaklatásnak és erőszakosságnak volt kitéve, azt a többek közt az 1688-iki országgyűlés elé vitt panaszokból látjuk.⁵³ Erdélynek a Habsburgház uralma alá kerülésével, a mint az nem is történhetett másként, a postaszolgálat terhei, kinjai természetesen csak szaporodtak, gyarapodtak még a forspont vagy fosspon t képeiben.⁵⁴

Vajjon terhelték-e ezen az időszakon keresztül a székelyeket közmunkákkal, az oklevéli adatok híjjában nem dönthető el. Ugy látszik, igen néha-néha, mert 1690-ben kéri a nagydisznódi országgyűlés Thököly Imrét ne, engedje meg, hogy a fő és vice tisztségviselők a székelyeket ingyenes munkákkal terheljék.⁵⁵

A székelyek az állandó bekvártélyozás gyötrelmeitől a fejedelmi korszakon át egészen addig, míg az osztrák seregek az országba be nem jöttek, meg voltak kímélve. Még II. Ulászló privilegiuma biztosította volt őket, hogy a székely faluk és városok bárminő sereg beszállásától (descensus) mentesek legyenek, kivéve azt az esetet, mikor a komos vagy vajda áll meg Moldva elleni hadjáratában földjükön, de akkor is kárért kártétellel tartozik.⁵⁶ Ennek a kiváltságnak folytonossága gyanánt föl is kéri 1555-ben a székelyek Kendi és Dobó vajdákat, hogy csapataikat a Székelyföldről vigyék ki és őket jövőre beszállásolással ne terheljék többet, mert köztük emberemlékezet óta hadsereg sohasem járt.⁵⁷ A fejedelmi korszakban volt ugyan futólag megszállva ez a föld így 1562 és 1601-ben, de ott állandó hadról, őrsegről, kivéve az udvarhelyi és várhegyi vár őrsgét, sehol sincsen szó. Ellenben 1687 után a Székelyföldnek is az osztrák csapatokat muszáj volt vendégül átni. Az országnak Habsburg uram alá adása után pedig hosszú dőkön át csupa osztrák csapatokat alálunk ott.⁵⁸

XVIII. A SZÉKELYEK BIRTOK- ÉS ÖRÖKÖSÖDÉSI JOGA.

1562 előtt a székelyek nemcsak személy szerint voltak szabadok, de meg volt a teljes tulajdonjoguk is telekre, földre, vízre. Abban a régiebb időben a fiskus örökösödési joggal nem bírt köztük. Valamelyi családnak kihalása esetében, sőt perpetua infidelitatis, nota infidelitatis, azaz a szó tágabb értelmében vett felségstértes esetében sem vettette el a székely a maga örökségét, hanem a Tripartitum szerint utódjaira vagy testvéreire szállott az.² Ezt az előjogot a Tripartitum szerkesztése előtt is élvezték a székelyek, a mint azt több oklevél szerű adatból világosan lehet látni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület választmánya f. hó 17-én d. e. 10 órakor a vármegyeház kistermében rendes ülést tart, melyre

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár

állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Gyertyánffy J. fiai vasnagyszerkedésében Székelyudvarhelyen.

a választmány tagjai fisztelettel meghívhatnak.

Tárgysorozat :

1. Az 1894-ik évi mezőrendőri törvény módosítására vonatkozó javaslatok tárgyalása.

2. Folyó ügyek.

Székelyudvarhelyt, 1906. dec. 12.

Az elnökség.

Lópatkolási tanfolyam.

A magyar királyi földmivelésügyi miniszter ur a lótenyészanyag megvédése és így a lótenyésztés emelése érdekében Székelyudvarhely városában egy időleges lópatkolási tanfolyamot szándékozott létesíteni ügyes patkókovácsok kiképzésére céljából.

Ezen tanfolyam hat hónapig fog tartani oly módon, hogy az elméleti előadások és a gyakorlati oktatások minden hét szombat és vasárnapokon tartanak meg, a tanfolyam vezetője által meghatározott időben. A húsvéti és pünkösti ünnepek alatt előadások nem tartanak.

Hallgatókúly oly iparos-igazolvánnyal ellátott kovácsmesterek és azon irni és olvasni tudó kovácssegédek vétetnek fel, kik 17 életévüket betöltötték, legalább félévig, mint segédek működtek és erkölcsi tekintetben kifogás alá nem esnek és elsősorban, a kik Székelyudvarhely városban és Udvarhelymegyében, másodsorban pedig, kik a szomszédos vármegyékben laknak.

Ezek igazolására vagy a jelentkezéskor, vagy a felvételkor az igazolvány, illetve a munkakönyv, vidéki lakosoknak pedig az illetékes község által kiállított erkölcsi bizonyítvány bemutatandó.

Az életkornak okmányilag való igazolása nem kívántatik.

A tervezett időleges lópatkolási tanfolyam 1907. évi január hó 5-én, esetleg 12-én veendi kezdetét, ha ezen időig legkevesebb 25 hallgató a felvételre jelentkezett, ha ennél kevesebben jelentkeznek, úgy a tanfolyam nem jön létre.

A tanfolyamra felvett helybeli és vidéki hallgatók az előadási napokra ellátási segélyt és a vidéken lakó hallgatók minden egyes utazás alkalmával a vasuti III. oszt. jegy árát, a hol pedig vasuti utazás nem lehetséges, a három kilométernyi utnál nagyobb távolságra lakók pedig utiköltségben, esetleg kilométerpénzben is fognak részesítettetni, a mely összeg nagyságát a magyar királyi földmivelésügyi miniszter ur önmagyméltósága fogja meghatározni.

Ez a segély hetenként az oktatások befejezése után fog kifizettetni.

A hallgatók a tananyag elméleti részének könnyebb elsajátíthatása, megtanulása végett a tanfolyam tartama alatt, tankönyvet használatra ingyen fognak kapni, a gyakorlati részhez szükséges eszközökről a tanfolyam vezetésével megbízott fog gondoskodni, melyet a hallgatók díjtalanul használhatnak.

A fenti cél elérhetése, megvalósíthatása céljából felhívhatnak első-

sorban mindazon helybeli és udvarhelyvármegyei iparigazolvánnyal bíró kovácsmesterek és segédek, hogy a kik a fenti időszakban megtartandó tanfolyamon részt akarnak venni — a saját jól felfogott érdeküket tekintve — folyó évi december hó 20 ig alólírottnál a vármegyei ház I. emelet 22. szám alatt levő irodahelyiségben, naponta 8—12 óráig, délután a szentimre-utca 12 sz. a. levő lakásán személyesen vagy írásban a szándékukat annál is inkább jelentsék be, mert ha e vármegyéből elegendő számú hallgató a kellő időben nem jelentkeznék, akkor másodsorban a szomszédos vármegyéből jelentkező kovácsmesterek és segédek fognak a tanfolyamra felvétetni.

A tanfolyam megkezdését, idejét és helyét a jelentkezők annak idején meg fogják kapni.

Székelyudvarhely, 1906. dec. 13.

Zonda József

törvhat. m. kir. állatorvos.

— Az első alföldi cognacgyár részvénytársaság és szeszfinomítógyár Kecskeméten budapesti központi irodájának (V. Mérleg-utca 11.) heti üzleti jelentése :

Mai zárlatárak Budapesten :

	Nagyban	Kicsinyben
Finomított szesz adózva . . .	150.—	154.—
Finom szesz adózatlanul . . .	50:50	54:50
Nyers szesz adózva . . .	147.—	149.—
Denaturált szesz	40.—	42.—

A finomított szesz árak igen szilárdak, mert a készletek egyelőre csekélyek.

Kiadja : Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Nagyon nehéz

sőt majdnem teljesen lehetetlen oly szert találni, mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gyógyszerkamájából alfoszorsavas mész és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió; mert a Scott-féle Emulsió a fiatal szervezetbe új erőt vezet és átsegíti fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsió egyúttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legcsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott-féle Emulsió sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr BUDA I E M I L

„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára : 2 K 50 f.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Többszörösen vizsgázott gépész, ki vízvezeték szerelésben, gőzfűrés és gőzmalomhoz jártas azonnali állást keres, cím a kiadóhivatalban.

Főzöttcetgyári raktár!

Legkiválóbb minőségű főzöttcet nagyban és kicsinyben Kossuth-utca 1. szám alatt (Dragomán üzlete mellett) kapható.

„Eredeti Singer” varrógépek

a legkisebbtől a legnagyobbig, szabott ár mellett, készpénz vagy részletfizetésre, e megyében kizárólag csak Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 16. sz. alatt levő „Eredeti Singer” cég képviselőjénél rendelhetők meg, hol a részletfizetések is teljesítendők. Tehát sem kereskedők, sem más ügynökök valódi Singer-féle varrógépeket nem árusíthatnak.

Kiváló tisztelettel

Bokor András.

az „Eredeti Singer” cég megbízottja.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

Kezesség mellett, tiszta borból párolt. Állandó vegyi ellenőrzés alatt.

CAMIS ES STOCK

pároló-telepe

FIUME - BARCOLA.

Kapható minden jobb üzletben.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagyszerkedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.

KÉRJEN

csak

Seller és Kary-féle

FREDIN

legjobb tisztítószer minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcal, oscar, chevreaux és lakcipőh. Bécs, XII.1.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok hasonlatos utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Petrozsényi község-raktár!

Legolcsóbb árak!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az újonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárunkban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszmutár, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Legkiválóbb valódi angol és magyar rumok különlegeségei, batéliákban és kimérve, ugyszintén minden fajta likőrök, a legjobb és leghirvezebb tea-kanna jegyű teák, tea-sütemények és szalon cukorkák nagyraktára.

Mindig friss fűszerárunk!